

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Освітня програма	21467 Біологія та біотехнологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	091 Біологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	21467
Назва ОП	Біологія та біотехнологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Воронкова Ольга Сергіївна, Кулакова Карина Георгіївна, Гончаренко Віталій Іванович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	17.02.2022 р. – 19.02.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/2012-01-16-10-32-45/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-osvitnikh-prohram
Програма візиту експертної групи	https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/2012-01-16-10-32-45/vidomosti-pro-samootsiniuvannia-osvitnikh-prohram

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОПП «Біологія та біотехнологія» має академічне спрямування з акцентом на науково-дослідну діяльність в сфері молекулярної біології та біотехнології. ОПП спрямована на підготовку у рамках біології без виділення конкретних спеціалізацій. Наявне вільне поводження з кредитною системою у навчальному плані: кількість кредитів за ОК перевищує 240 кредитів ЄЕТС. Дуже багато матеріалів (наприклад, програми навчальних дисциплін, навчальні плани) знаходяться у закритому доступі, а те, що має бути оприлюднено, закрито (з посиланням на те, що це політика закладу). Є суперечливі моменти щодо вибору здобувачами освітніх компонентів: до реального блоку «вільного вибору студента» включено всього 5 дисциплін, з яких і Військова підготовка, яка здійснюється в інших закладах за кошти здобувача. Інші «дисципліни вибору», які підсилюють програмні результати навчання, включені у вибір ЗВО. Програмні результати навчання за ОПП «Біологія та біотехнологія» загалом відповідають стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія. Перегляд та моніторинг освітньої програми відбувається без системного, регулярного та формалізованого залучення різних груп стейкхолдерів – здобувачів освіти, роботодавців, випускників та академічної спільноти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

До сильних сторін програми можна віднести добре устатковані навчальні лабораторії, зокрема з мікробіології, молекулярної біології, проведення навчальних практик у зовнішніх закладах, що є провідними у галузі біологічних наук.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін програми можна віднести абсолютну орієнтацію на науковий сектор як місце потенційного працевлаштування з повним ігноруванням можливостей виробництва, хоча реально працевлаштування випускників у наукові заклади є мізерним. Не враховуються побажання випускників щодо змісту ОПП та наповнення її певними компонентами. Залучення інших стейкхолдерів, крім НПП, фактично не мало місця. У назві ОПП фігурує біотехнологія, але дисципліни цього циклу серед нормативних ОК не представлені взагалі, а серед ВК їх кількість мінімальна (5), що у жоден спосіб не дозволяє вважати, що випускник програми володітиме достатніми компетентностями за цим фахом. Кількість кредитів на практичну підготовку не відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія. Доцільно структурно-логічну схему вивчення дисциплін у ОПП та послідовність засвоєння освітніх компонентів візуалізувати. ОПП привести у відповідність до стандарту вищої освіти України, зокрема в частині практичної підготовки і дисциплін вільного вибору. Дисципліну "Вступ до "Могилянських" студій, зважаючи на традиції університету, перенести до нормативних навчальних дисциплін. Активізувати програми як міжнародної, так і внутрішньої академічної мобільності. Створити окрему сторінку на сайті ЗВО для оприлюднення аналітики за результатами анкетувань щодо якості освітнього процесу та регулярно завантажувати туди результати опитувань, Звернути увагу на фаховість підвищення кваліфікації НПП та відповідність обґрунтування за дисциплінами, які забезпечують НПП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма «Біологія та біотехнологія» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти, які закріплені у «Стратегії розвитку Національному університеті «Києво-Могилянська академія» (далі НаУКМА) на 2015-2025 роки» (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/pryznachennia-ta-misiia>; <https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/strategiia-rozvytku>), що передбачає «створення, збереження та поширення знань, формування високоосвіченої, національно свідомої, чесної, небайдужої, творчої особистості, що здатна незалежно мислити і відповідально діяти згідно з принципами

добра і справедливості, для розвитку відкритого і демократичного суспільства». Візія НаУКМА передбачає бути університетом, в якому органічно поєднуються наукова діяльність, освітній процес і набуття практичних навичок найвищої якості. Дана ОП сприяє реалізації ЗВО його місії і в цілому створює умови для підготовки біолога, здатного до розв'язання складних спеціалізованих завдань в галузі біології та біотехнології. У результаті аналізу змісту стратегічних завдань та цілей, окреслених у Стратегії, спілкування ЕГ з керівництвом і менеджментом ЗВО, визначено, що ОПП має чітко сформульовані цілі, які корелюються з місією і стратегією ЗВО та досягаються в процесі реалізації ОПП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

За результатами аналізу ОП, інтерв'ювання з гарантом та стейкхолдерами з'ясовано, що до формування ОП 2022 р. (її цілей, змісту та програмних результатів навчання) долучались розробники Терновська Т. К., Антонюк М. З. Фуртат І. М., Пасічник Т. В. Шпильчин В. В. (викладачі кафедри біології). Документальне підтвердження участі стейкхолдерів не надано. У 2022 р. робоча група отримала рецензії-відгуки на ОПП канд. біол. наук, доцента кафедри молекулярної генетики та біотехнології Навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Шелифіста А.Є., заступника завідувача відділу агроєкології і біобезпеки, д.б.н., с.д. Інституту агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України (НААН) Ткача Є.Д., завідувача відділу генетики клітинних популяцій Інституту молекулярної біології і генетики Національної академії наук України, чл.-кор. НАНУ, д.б.н., професора Кунаха В.А. та низку відгуків. Згідно протоколу засідання кафедри біології від 24.12.2021 р. (відповідь на запит 4) та зведеної таблиці пропозицій та зауважень отриманих від стейкхолдерів (file:///C:/Documents%20and%20Settings/Botany/Do%9C%Do%BE%Do%B8%20%Do%B4%Do%BE%Do%BA%D1%83%Do%BC%Do%B5%Do%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/BP_biotechnology_result_table_2021.pdf) практично усі пропозиції відхилено.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОПП має академічне спрямування з акцентом на науково-дослідну діяльність в сфері молекулярної біології та біотехнології. ОПП «Біологія та біотехнологія» створена за результатами багаторічної наукової та кадрової співпраці з академічними інститутами: Інституту молекулярної біології та генетики НАН України, Інституту біохімії імені О.В. Палладіна НАНУ, Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАНУ, Державної установи "Інститут медицини праці імені Ю.І. Кундієва НАНУ", Державної установи "Інститут нефрології НАМНУ", Національного науково-природничого музею НАНУ, Інституту отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка, Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського НАМНУ, Кременецького ботанічного саду. Аналогічний досвід вітчизняних та іноземних освітніх програм розробниками цієї ОПП не був врахований. Програма орієнтована виключно на науково-дослідну діяльність, яка реалізується ПР 25-ПР 27. ПР 01- ПР 25 забезпечують фахову підготовку біолога, згідно стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія. ОПП не має програмних результатів навчання які враховують регіональний аспект та сучасний ринок праці. В ОПП не передбачено можливості підготовки фахівців для виробничого сектору, але напрям біотехнології це реально дозволяє робити.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія наявний. Програмні результати навчання за ОПП «Біологія та біотехнологія» загалом відповідають стандарту. ПР 01-ПР 24 відповідають ПР стандарту. ПР 25 — ПР 27 реалізуються в рамках цієї ОПП, але ПР 27 дублює ПР 04. Встановлено, що дана ОПП відповідає вимогам 6 рівня Національної рамки кваліфікацій (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/para12#n12>). ОК ОПП загалом забезпечують досягнення програмних результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Позитивних практик не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Залучення до перегляду ОПП у 2022 році стейкхолдерів відбувалося формально, більшість їх пропозицій відхилено. Проектною групою не був врахований аналогічний досвід вітчизняних та іноземних освітніх програм за спеціальністю 091-Біологія. Доцільно активізувати роботу із різними групами стейкхолдерів та реально їх залучати до моніторингу та перегляду ОПП. Враховуючи сучасний стан ринку праці передбачити можливість підготовки фахівців для виробництва. Зокрема, для підготовки фахівців для посад 3115, які передбачені ОПП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Так як указані недоліки є несуттєвими і не впливають на якість освіти за даною ОПП, тому визначено критерій відповідності В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ЕГ перевірено навчальний план (2021) і ОПП і з'ясовано, що загальний обсяг ОПП становить 278,5 кредитів ЄКТС згідно навчального плану та 274 кредити ЄКТС згідно програми (2022) (обов'язкові компоненти – 148, вибіркові – 77, згідно таблиці зведених даних, а фактично в плані 115,5 та атестація – 15). Кількість вибіркових дисциплін відповідає вимогам законодавства (стаття 5 Закону України «Про вищу освіту»). Зі слів гаранта Терновської Т. К. і інших учасників фокус-груп здобувачі обирають з переліку вибіркових дисциплін відповідну кількість кредитів на вибіркові дисципліни, враховуючи кількість кредитів обов'язкових ОК. Загалом за весь період навчання кількість кредитів ЄКТС становить 240. В ОПП кількість кредитів практичної підготовки становить 9 кредитів ЄКТС з мінімальної кількості 24 кредитів згідно стандарту, тому в частині практичної підготовки ОПП не відповідає стандарту. ОПП містить актуальні дисципліни, які забезпечують набуття необхідних загальних, спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОПП має класичну структуру. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему і в цілому дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання згідно стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія. ОК першого року навчання реалізують СК 01. ОК “Зоологія безхребетних, Основи загальної екології, Вступ до спеціальності, Цитологія і гістологія” першого року навчання та ОК другого -четвертого року навчання реалізують СК 02-СК 10. ОК “Статистичні методи в біології” реалізує СК 11. Структурно-логічну схему ОПП завершує кваліфікаційна робота, яка систематизує та розширює теоретичні знання, вміння, навички та компетентності, які є необхідними для вирішення професійних завдань. У матриці відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам освітньої програми відсутні ОК практичної підготовки. ОПП 2017 року відповідає план 2021 року. Оскільки в університеті кожного року формується інший навчальний план. Для ОПП 2022 року навчальний план на час роботи ЕГ був відсутній, згідно пояснення гаранта Терновської Т. К.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Усі освітні компоненти за своїм змістом відповідають предметній області спеціальності 091-Біологія. Усі програмні результати навчання забезпечуються нормативними освітніми компонентами ОПП. Так, з метою формування

задекларованих в ОПП «Біологія та біотехнологія» фахових компетентностей, котрі відповідають предметній області, визначено відповідні освітні компоненти як обов'язкового блоку, так і підсилені вибірконими ОК: фармакобіотехнологія, молекулярні основи біотехнології, промислова біотехнологія, біотехнологія рослин, біотехнологія тваринних геномів. Спеціальні (фахові) компетентності СК 01 - СК 10 відповідають стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія та предметній області спеціальності. СК 11 передбачає використання методів статистики для опрацювання результатів наукових досліджень.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Інструментами формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за даною ОПП є вибіркові дисципліни, тематика кваліфікаційних робіт. ОПП та навчальний план містить дисципліни вільного вибору. В ОПП дотриманий відсоток індивідуального вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством. Навчальним планом передбачено дисципліни вільного вибору студента циклу професійної та практичної підготовки та дисципліни вільного вибору студента. Обрання здобувачами вибірових дисциплін регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/825-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-naukma; Положенням про сертифікатні програми в НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/816-polozhennia-pro-sertyfikatni-prohramy-v-naukma), Порядком запису студентів на вибіркові дисципліни за допомогою системи автоматизованого запису, https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/570-poriadok-zapysu-studentiv-na-vybirkovyi-dystsypliny-za-dopomohoiu-systemy-avtomatyzovanoho-zapysu» Вибір дисциплін здійснюється через систему автоматизованого запису. Також здобувачі мають можливість обирати дисципліни з інших ОП. Учасники фокус-груп зазначили, що вибірову дисципліну "Вступ до "Могилянських" студій слухають усі здобувачі ОПП, але вона в навчальному плані належить до переліку вибірових.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОПП та навчальний план передбачають практичну підготовку в обсязі 9 кредитів ЕКТС, серед яких різні види практики. Практична підготовка здобувачів освіти забезпечується через практику навчальну польову з зоології безхребетних (1 р.н., 3 кр.), практику навчальну польову з зоології хордових та ботаніки вищих рослин (2 р.н., 3 кр.) та дослідницьку практику (3 р.н., 3 кр.). У цілому компетентності, набуття яких передбачено проходженням практик, орієнтовані на професійну діяльність здобувачів і розширення знань з біології, згідно інформації учасників фокус-груп. Практична підготовка реалізує ПР 19-ПР 21. Представлені у звіті самоаналізу програми практик не містять як чіткого переліку видів діяльності здобувачів на практиці, так критеріїв оцінювання за видами діяльності. Зокрема, у «Програмі навчальної польової практики із зоології безхребетних» зазначено що «підставою для отримання заліку є подання на кафедру наступних документів: щоденник ... практики, науковий звіт про проходження практики». У таблиці «Умови визначення навчального рейтингу» є 5 позицій, в тому числі позиції які відсутні розділі «контроль» (Залік -25 балів та ін.). Порядок організації, проведення та звітування про результати практик визначається «Положенням про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти НаУКМА» (file:///C:/Documents%20and%20Settings/Botany/Do%9C%Do%BE%Do%B8%20%Do%B4%Do%BE%Do%BA%D1%83%Do%BC%Do%B5%Do%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/nakaz_80_14.02.2022.pdf). Загалом кількість кредитів на практичну підготовку не відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія, згідно якого мінімальна кількість кредитів повинна становити 24 ЕКТС.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОПП «Біологія та біотехнологія» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж всього періоду навчання через реалізацію освітніх компонентів, які формують загальні (ЗК01–ЗК03, ЗК05–ЗК07, ЗК09–ЗК14), та спеціальні (СК04, СК06) компетентності. Важливу роль у формуванні soft skills відіграє корпоративна угода (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/spilnoti/students-life/4210-korporativna-uhoda>). Соціальні навички також формуються під час проведення семінарських та практичних занять в процесі виконання робіт, спілкування студентів під час дискусій, взаємного оцінювання, обговорення планів та результатів експериментальної роботи, взаємин студентів в межах тимчасових груп, які створюються під час лабораторних та семінарських занять. Участь студентів у студентських наукових товариствах і гуртках різного напрямку сприяє розвитку соціальних навичок.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

З огляду на відсутність професійного стандарту зміст ОПП «Біологія та біотехнологія» спрямований на формування компетентностей і результатів навчання згідно з вимогами до 6 рівня Національної рамки класифікацій (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/para%2F12>) та стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навчальне навантаження здобувачів та співвідношення годин аудиторних занять і самостійної роботи визначається «Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА» (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/825-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-naukma). Обсяг ОПП реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів, що підтверджується проведенням опитуванням здобувачів, та є відповідним для досягнення цілей і програмних результатів навчання. Співвіднесення обсягу освітніх компонентів ОП з фактичним навантаженням студентів розраховується в кредитах ЄКТС. Кількість годин аудиторного навантаження – 10 годин у кредиті відповідно до п.3.8 Методичних вимог до структури та змісту навчальних планів в НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/1477-metodychni-vymohy-do-struktury-ta-zmistu-navchalnykh-planiv-v-naukma) 20 годин кожного кредиту відводиться на самостійну роботу студента. Тижневе аудиторне навантаження не може перевищувати 24 години.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

На цій ОПП не передбачена дуальна освіта.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Здобувачі мають можливість обирати дисциплін за вибором не лише з циклу професійної підготовки, але і з циклу загальної підготовки з переліку дисциплін як для цієї ОПП, так і інших.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Доцільно структурно-логічну схему вивчення дисциплін у ОПП та послідовність засвоєння освітніх компонентів візуалізувати. ОПП привести у відповідність до стандарту вищої освіти України, зокрема в частині практичної підготовки і реалізації реального права на вибір дисциплін вільного вибору. Передбачити мінімальну кількість кредитів практичної підготовки - 24 кредити ЄКТС, відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія. Дисципліну вільного вибору "Вступ до "Могилянських студій", зважаючи на традиції університету, перенести до нормативних навчальних дисциплін. Розробити навчальний план на весь період (4 роки) реалізації відповідної ОПП. Поточні зміни для відповідного року вступу здобувачів відобразити у робочому навчальному плані.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Оскільки, кількість кредитів на практичну підготовку не відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 091-Біологія, формування індивідуальної освітньої траєкторії не завжди відбувається за участі здобувачів, тому визначено критерій відповідності Е. Передбачити мінімальну кількість кредитів практичної

підготовки - 24 кредити ЕКТС відповідно до стандарту. Дисципліну вільного вибору "Вступ до "Могилянських студій", яка викладається для всіх студентів університету, перенести до нормативних навчальних дисциплін ОПП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання чіткі та зрозумілі та знаходяться у відкритому доступі на веб-сайті НаУКМА (<https://vstup.ukma.edu.ua/golovna/pravyly-pryjomu-naukma/>) та не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання у НаУКМА у загальному відображають порядок організації та проведення конкурсного відбору та враховують специфіку ОП. Під час прийому документів враховується оцінка ЗНО у сертифікатах з Української мови, Біології та Історія України або Математика, або Іноземна мова, або Географія, або Фізика, або Хімія з ваговими коефіцієнтами, відповідно, 0,2; 0,4; 0,3. Середній бал документа про повну загальну середню освіту, обчислений за значенням 200-бальної шкали, враховується з ваговим коефіцієнтом 0,1. Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі 100 балів. Слухачам підготовчих курсів НаУКМА до конкурсного балу додається 10 балів (див. пункт 5 підрозділу 7.1 Правил https://vstup.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/Dodatok_3_Konkursni_predmety_2022.pdf)

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, у ЗВО регулюється документами «Положенням про організацію освітнього процесу в НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsestu?start=10); 2) «Положенням про порядок участі у програмах міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/1450-polozhennia-pro-poriadok-uchasti-u-prohramakh-mizhnarodnoi-akademichnoi-mobilnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity)»». Дані положення знаходяться у вільному доступі на веб-сайті університету доступні для всіх учасників освітнього процесу. Процедуру визнання результатів навчання за програмами академічної мобільності регламентує розділ 5 «Положення про порядок участі у програмах міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти». Практика визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності на ОПП відсутня.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається згідно з «Положенням про порядок та процедуру визнання в Національному університеті "Києво-Могилянська академія" результатів навчання, здобутих через неформальну або інформальну освіту (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/1863-polozhennia-pro-poriadok-ta-protseduru-vyznannia-rezultativ-cherez-neformalnu-osvitu). Процедуру визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентують розділи 2-3 вище зазначеного положення. Практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на ОПП відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому до НаУКМА у 2022 році є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. Питання визнання результатів навчання Так як нормативна база НаУКМА визначає процедуру доступу до освітньої програми та визнання результатів навчання, тому визначено

критерій відповідності А. у тому числі і під час академічної мобільності, у ЗВО регулюється рядом локальних документів, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та чітко регламентують процедуру визнання результатів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабких сторін контексті Критерію не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Так, як нормативна база НаУКМА визначає процедуру доступу до освітньої програми та чітко регламентує процедуру визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, тому визначено критерій відповідності А.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання в цілому сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, що походить з представлених ЗВО матеріалів. Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та лабораторних занять є досить врівноваженою і дозволяє закрити всі ПРН, перелічені у стандарті вищої освіти для спеціальності 091 Біологія. У той же час є запитання щодо відповідності ОК та ПРН. Наприклад, ПРН 17. Розуміти роль еволюційної ідеї органічного світу не пов'язується з такими дисциплінами як Теорія еволюції та Біологія індивідуального розвитку, натомість там наведені такі дисципліни як Мікробіологія, Зоологія безхребетних та Загальна екологія, що не є логічним. Дисциплін, які б давали уявлення про біотехнологію немає взагалі, хоча вони мають певний взаємозв'язок принаймні з СКО9 та ПРН08, 10, 12, 15. Щодо студентоцентрованості, то з одного боку цей підхід реалізується через можливість вибору здобувачами освітніх компонентів з різних галузей знань (зокрема, згадуються сертифікатні програми, за умов яких студент в рамках ВК може отримати додаткову спеціалізацію фактично за будь-яким фахом), але з іншого боку це практично не відображається в навчальному плані, де у групі вибору присутні переважно фахово-орієнтовані дисципліни. Хоча у СО зазначається можливість більш широкого вибору. Також порушенням студентоцентрованого підходу є недотичність здобувачів до перегляду ОП та ігнорування робочою групою з розробки ОП рекомендацій наданих стейкхолдерами, неналежними до групи НПП. Позитивною особливістю є існування автоматизованої системи вибору дисциплін «САЗ», яка мінімізує можливості втручання у процедуру вибору дисциплін здобувачами. Академічна свобода реалізується у більшості проявів: викладачі вільні у складанні змісту навчальних дисциплін, рекомендовані джерела включають у тому числі і суто наукові публікації, що дозволяє формування широкого світогляду у студентів і що підтверджується роботодавцями при характеристиці здобувачів як здатних до критичного мислення, самостійного пошуку відповідей тощо. Студенти мають право побудови власної освітньої траєкторії та вибору тем для досліджень, але у той же час можна відмітити такий недолік як не гарантованість вільного вибору наукового керівника, якщо на НПП не заплановано навантаження на керівництво кваліфікаційними роботами.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Так, усі учасники освітнього процесу володіють необхідною інформацією щодо курсу та особливостей його проходження. Силабуси обов'язкових освітніх компонентів, з якими мали можливість ознайомитися експерти, є повними та вичерпними за суттю. Єдиним зауваженням можна визначити таке, що у багатьох випадках рекомендована література є старшою за 10-15, а часто і більше 30 років і практично не представлені джерела за авторством НПП випускової кафедри. Хоча згадувалося, що студентам надаються електронні методичні рекомендації власного авторства, але у силабусах вони не зазначені. Зі співбесіди з деканом та гарантом ОП також відмічено, що практика видання власних навчальних матеріалів у друкованому варіанті практично відсутня, є використання виключно електронних форм (бібліографічний опис ряду методичних матеріалів наведений серед додаткових доказів на запит ЕГ). Зі співбесіди зі здобувачами освіти очевидно є їх обізнаність з матеріалами

силабусів та вимогами до проходження курсу, які оголошуються їм на початку проходження дисципліни. Форма інформування здобувачів освіти, прийнята в НАУКМА, є оптимальною. У той же час є недолік, який походить із того, що багато матеріалів належать до групи закритого доступу за рішенням ЗВО. Зокрема, система DistEdu є доступною виключно для внутрішніх користувачів, а зовнішні отримують дуже обмежену інформацію у вигляді анотацій до курсів на головному сайті, що може утруднити вибір ОП, наприклад, для абітурієнтів. Загалом, сайт ЗВО не дуже зручний і не містить у відкритому доступі всієї необхідної інформації, питання розширення спектру матеріалів до оприлюднення обов'язково має бути розглянуто адміністрацією ЗВО.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Так, має місце активне виконання концепції «навчання через дослідження», зокрема з-за того, що головною місією підготовки здобувачів за спеціальністю Біологія НПП випускової кафедри вбачають підготовку їх до роботи у науковому секторі. Це реалізується через широкий спектр фундаментальних дисциплін, що входять до структури ОП, через виконання наукових досліджень у провідних наукових установах України, через якісне наповнення лабораторій (під час візиту продемонстровані молекулярно-біологічна та мікробіологічна лабораторії) та їх доступність для наукової роботи студентів. Цікавим також є підхід до рекомендації в якості навчальних матеріалів суто наукових джерел (статті, монографії), у тому числі на іноземних мовах, що дозволяє виробити у здобувачів неупередженість поглядів на наукові питання. Студенти мають право вільного вибору напряму для дослідницької роботи, вільно обирають тематику курсових робіт та кваліфікаційної роботи. Здобувачі отримали схвальні відгуки від роботодавців, на базах яких здійснювали виконання практичної частини кваліфікаційної роботи, в першу чергу через здатність до самостійних суджень та пошуку відповідей на запитання. Однак, варто зауважити, що курсові роботи за суттю є теоретичними, що мінімізує можливості набуття основних практичних скілів. Також останніми роками результати наукової роботи студентів практично не представлені у вигляді публікаційної активності, участі у конкурсах наукових робіт тощо. Зазначені одиничні випадки (В. Свінтицька приймала участь у конференції «Молодь та поступ біології» з доповіддю та надано інформацію про роботи студентів, які на даний час вже є випускниками ЗВО). Академічна мобільність студентів мінімальна, що в принципі може бути пояснено пандемією, але практично відсутня й активність у плані неформальної освіти за фахом через онлайн-платформи для дистанційного навчання (один зі студентів зазначив проходження курсу з біоінформатики через портал Coursera). Також в одному з інтерв'ю зазначено, що має місце протидія академічним обмінам з боку кафедри через невідповідність навчального плану за ОП таким у закордонних ЗВО, що унеможливує кредитну мобільність і свідчить про відсутність врахування іноземного досвіду. Зовнішніх фондів (грантів) станом на поточний момент серед здобувачів освіти немає ніхто, але при спілкуванні з ними повідомлено про систему внутрішніх грантів ЗВО на дослідження, чим скористався Михалець А., отримавши восени такий грант.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ОК оновлюються щорічно, для чого відбувається представлення оновлених силабусів на засіданні кафедри, раді факультету та вченій раді НАУКМА (відповідно до норм Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НАУКМА (наказ від 06.07.2018 р. №299)). Процедура виконується у відповідності до внутрішніх положень ЗВО. У той же час викликає запитання наявність серед рекомендованих джерел таких, яким понад 20-30 років. Зрозуміло, що є ціла низка методів та методик, що не зазнали змін за цей час і визнані класичними, але існує значна кількість найменувань сучасної навчальної літератури, де ці методи також наводяться. Крім того, при спілкуванні з представниками бібліотеки відзначено, що вони щороку мають змогу закупівлі та наступного оцифрування дуже широкого кола видань, у тому числі і закордонних, що, зважаючи, на слова декана та гаранта, є більш цікавим, адже студенти надають перевагу користуванню електронними джерелами. Тому застарі джерела у силабусах є показниками недостатньої ефективності їх оновлення. Також питання викликає відсутність практично у всіх НПП стажувань/підвищень кваліфікації та інших активностей за фахом: зокрема, такі має тільки доц. Фуртат І. Ще в 5 осіб наявне підвищення кваліфікації за педагогічним профілем (внутрішнє підвищення кваліфікації НАУКМА, в якому наявні елементи педагогічної майстерності, академічної доброчесності та технологій дистанційного навчання, але фахова, наукова складова відсутня). З позитивних аспектів можна розглядати залученість до викладання на ОП та співкерівництва над кваліфікаційними роботами студентів співробітників провідних наукових установ України, зокрема, Інститутів молекулярної біології та генетики, клітинної біології та генетичної інженерії й інших, що гарантує відповідність отриманих знань останньому слову науки. Хоча певне питання постає при встановленні відповідності НПП-сумісників дисциплінам, що вони викладають: профіль публікацій стосується зовсім інших предметних областей. Щодо визначення, які сучасні практики та наукові досягнення слід використовувати у навчанні, то це прерогатива НПП, яка походить з поняття про академічну свободу, гарантовану викладачам положенням про освітню діяльність у ЗВО.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Станом на останні 5 років програми міжнародної академічної мобільності на ОП практично не реалізуються. Єдиним прикладом можна вважати участь у літній школі студентки Гончар Н. (зараз вона вже випустилася з ЗВО), але це не було розглянуто як захід неформальної освіти і кредити не були зараховані. Єдиним зустрічним кроком ЗВО був дозвіл на індивідуальний план проходження практики. Серед НППП також немає прикладів академічної мобільності за останні 5 років, однак, деякі приймали участь у активностях, пов'язаних з міжнародним досвідом, зокрема, Шпильчин В. проходив курси на порталі Coursera, Фуртат І. приймала участь у короткотерміновому стажуванні з Біобезпеки (серія вебінарів під егідою Великобританії). Головна проблема, з якою стикаються здобувачі вищої освіти в рамках питання про академічну мобільність – це невідповідність ОП, яка акредитується, навчальними планами закордонних ЗВО, що унеможлиблює кредитну мобільність. Під час інтерв'ювання відмічено, що з боку ЗВО є перешкоди у подоланні цієї проблеми, зокрема, гарант вважає, що вони краще знають, яка траєкторія потрібна студентам. Серед представлених у формі СО відгуків є такі, що містять певні пропозиції у цьому напрямі, але вони ігноруються. Здобувачі освіти та НППП на ОП мають доступ до багатьох міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних, що зазначено директоркою наукової бібліотеки. Це доступ до всіх безкоштовних ресурсів та до деяких платних ресурсів (деякі на постійній основі, а до деяких мав місце тестовий доступ). Оформлено підписку на ряд електронних фахових видань, є можливість закупів іноземної навчальної літератури, у тому числі через Амазон, що підтверджено і бухгалтерією. У корпусах є Wi-Fi з вільним доступом та інтернет з достатньо високою швидкістю. Міжнародна академічна мобільність та міжнародні академічні проєкти студентів та викладачів у поєднанні з навчальним процесом в якийсь особливий спосіб не підтримуються. Відповідний відділ адміністрації надає інформацію про можливі програми та допомагає в оформленні документів. З інтерв'ювання відмічено, що спеціалізованих пропозицій для біологів протягом останніх років не було. Динаміка відповідного кількісного показника (академічні обміни) на ОП, на жаль, є практично нульовою. Єдиний випадок за останні 5 років (студентка Гончар Н.) описано у цьому ж пункті вище.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Реалізація академічної свободи практично у повному обсязі. Наявність добре укомплектованих лабораторій та їх забезпечення розхідними матеріалами. Наявність внутрішньої системи грантів для НППП та здобувачів для здійснення наукових досліджень. Співпраця з провідними закладами НАН України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Незрозумілість деяких аспектів вибору дисциплін між групами вибору студента та вибору ЗВО. Суттєві обмеження у доступі до інформації через відкриту частину сайту ЗВО: дуже багато матеріалів знаходиться у закритій системі DistEdu. Відсутність академічної мобільності, як міжнародної, так і внутрішньої. Практична незалученість студентів до наукових публікацій, олімпіад, конкурсів робіт. Перегляд ОП без залучення інших стейкхолдерів, крім НППП. Відсутність вказівок на наявність власних навчальних та навчально-методичних видань у силабусах дисциплін. Жорстка орієнтація на працевлаштування виключно у наукових установах, без можливості розгляду працевлаштування на виробництві. Відсутність фахових (науковоорієнтованих) стажувань/підвищення кваліфікації практично у всіх НППП. Доцільно переглянути ОП з залученням здобувачів освіти та роботодавців. Врахувати пропозиції з рецензій на ОП. Врахувати галузевий контекст та зорієнтувати програму від виключно «працевлаштування у науці» до можливості працевлаштування у виробничому секторі. Активізувати програми міжнародної академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

В цілому навчальний процес у НАУКМА за ОП «Біологія та біотехнологія» здійснюється ефективно, з урахуванням сучасних наукових знань, з використанням власних потужностей ЗВО (лабораторії) та можливостей баз практики. Якість підготовки випускників задовільняє потреби роботодавців у більшості, що свідчить про її відповідність сучасному стану галузі. Однак, мають місце певні недоліки. Так, перегляд ОП здійснюється без залучення інших стейкхолдерів, крім НППП, та не враховується думка, висловлена у наданих матеріалах при оприлюдненні ОП для обговорення. Має місце часткова непрозорість через закритість певних питань за рішенням адміністрації закладу про внутрішню політику.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання вповні представлені у силабусі навчальної дисципліни принаймні за обов'язковими освітніми компонентами. Щодо вибірових компонентів, то представлені виключно анотації дисциплін, які не дають повного уявлення. Зважаючи на те, що повні інформація про дисципліну надається на першому занятті (що регламентується у тому числі положенням ЗВО про навчальний процес), можна вважати надання інформації повноцінним. Але з необхідних компонентів у силабусах не знайдено переліку запитань до іспиту або бази тестових завдань, що виносяться на такий. Сама ж процедура набору балів є прозорою та деталізованою як для іспитів і заліків, так і для елементів поточного контролю. Рівень завдань поточного контролю визначається викладачем, що знаходить відображення у різній кількості балів, які виносяться для оцінювання. Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти практикується як анкетування «Якість освітнього процесу очима здобувача». Але суттєвими недоліком цієї системи у ЗВО є повна непрозорість процесу. Аналітична довідка доступна виключно НПП та найближчій адміністрації (завідувач кафедри, декан). Оприлюднення інформації на сайті ЗВО та її публічні обговорення відсутні. Серед наданих доказів є скрін з аналітикою кількісної участі студентів в опитуваннях, але він не відображає результатів. З інтерв'ювання різних сторін з'ясовано, що всі суперечливі ситуації вирішуються виключно серед зацікавлених сторін, отже, гарантій вжиття заходів немає. У деяких інтерв'ю відмічено, що робоча група за ОП «сама знає, що краще», що дозволяє припускати відсутність реагування на пропозиції з анкет.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

В якості форми атестації здобувачів вищої освіти за ОП «Біологія та біотехнологія» ЗВО обрано захист кваліфікаційної роботи, що відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія. Інших форм підсумкової атестації не передбачено.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів відображена у Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» (наказ від 05.07.2016 р №284 (пункт 7)) та Положенні про рейтингову систему оцінювання знань в НаУКМА (наказ від 13.06.2017 р. № 280). Опис процедури отримання балів, складання контрольних заходів та зарахування різних видів робіт, поточне та підсумкове оцінювання, процедура оскарження результатів та перескладання заборгованостей прописані ґрунтовно і є легкими до розуміння. Дані положення становлять базу для розробки конкретних критеріїв оцінювання за кожною дисципліною, що встановлюються викладачем в рамках академічної свободи. Дані Положення доступні для завантаження на сайті НаУКМА, однак, слід відмітити, що сайт дуже незручний та знайти там інформацію вкрай важко. Значно більш простим є підхід до пошуку через ключові слова з доданням аббревіатури НаУКМА у звичайних пошукових системах. Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів забезпечується прозорою системою нарахування балів за різні види завдань поточного та семестрового контролю. У випадку конфліктних ситуацій студент може звернутися до Студентського колегіуму (рада студентів), завідувача кафедри чи декана для розгляду питань. При інтерв'юванні від студентського самоврядування отримано відповідь, що в разі незгоди з оцінкою або діями викладача здобувач звертається до них і студентська колегія виступає в якості одного з посередників у конфлікті на рівні з представниками адміністрації. З їх досвіду конфлікти завжди вирішуються на цьому етапі без застосування яких-небудь додаткових заходів. Процедури повторного проходження контрольних заходів включають перескладання, якщо заборгованостей 1-2. При більшій кількості – відрахування. Якщо студент отримав незадовільну оцінку з категорії неприйнятно (менше 30 балів), то має прослухати дисципліну ще раз, сплативши вартість її проходження, що дозволяється робити у наступному навчальному році. Також дозволяється заміна дисципліни на іншу і атестація по ній. З інтерв'ювання здобувачів зрозуміло, що вони ознайомлені з процедурами перескладання.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під

час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО існують власні внутрішні документи, що регламентують питання академічної доброчесності: Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в НаУКМА (наказ від 07.03.2018 р. №112) та Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА (наказ від 06.07.2018 р. №299) (пункт 12). Навіть представлено одне з перших положень у напрямку цієї роботи – Положення про запобігання плагіату та впровадження практики належного цитування у навчальному процесі НаУКМА (наказ від 19.06.2009 р. №279), у якому в тому числі прописані заходи щодо популяризації доброчесності серед здобувачів. Навчання основам академічної доброчесності здійснюється під час проведення спеціалізованого – адаптаційного – курсу «Вступ до Могилянських студій», під час якого приділяється увага цим питанням. До заходів популяризації також належить підписання Присяги студента, де здобувачі урочисто підтверджують свою згоду з політикою університету. Водночас, ці положення регламентують ситуацію з боку виключно здобувачів освіти, не прописуючи поширення норм на НПП. Тим не менш, з інтерв'ювань різних фокусних груп абсолютно чітко зрозуміло, що у закладі діє система нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності і власне викладачі своїм прикладом навчають студентів правилам академічної поведінки. На жаль, підтвердження проходження спеціалізованого стажування з питань академічної доброчесності протягом останніх 5 років нами не отримано, хоча з сайту НаУКМА доступний відповідний онлайн-курс «Академічна доброчесність в університеті» (<https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>). У якості технологічних рішень в НаУКМА використовується програмне забезпечення Unicheck, за допомогою якого аналізуються всі наукові тексти, підготовлені НПП та студентами. Зокрема, здійснюється перевірка на плагіат кваліфікаційних робіт. На випусковій кафедрі відповідальною особою є Шпильчин В., який перевіряє роботи та готує висновок системи. Самі роботи зберігаються у репозиторії ЗВО, відповідальним за який є наукова бібліотека (на разі там зберігається понад 20 тисяч унікальних текстів кваліфікаційних робіт здобувачів освіти НаУКМА). Реакція на прояви недоброчесності у ЗВО залежить від ступеня порушення: при списуванні – перекладання завдання, при виявленні плагіату – повна переробка завдання, при неодноразовому порушенні – відрахування. У положеннях, присвячених цьому питанню (наведені вище), прописано відповідальність здобувачів та заходи, що можуть бути вжиті щодо них. Фактів порушення академічної доброчесності на ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Деталізований опис процедур оцінювання та оскарження результатів оцінювання. Розвинена система академічної доброчесності: нормативні документи, пропагування, дотримання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Певна непрозорість процесу оцінювання якості освіти: анкетування здобувачів проводиться, але аналітика не оприлюднюється, отже, неможливість визначення чи вирішено проблему. Відсутність внутрішніх документів, що регламентують вимоги академічної доброчесності для НПП. Відсутність підвищення кваліфікації НПП у вказаній царині в НПП. Доцільно створити окрему сторінку на сайті ЗВО для оприлюднення аналітики за результатами анкетувань щодо якості освітнього процесу та регулярно завантажувати туди результати опитувань та інформувати про заходи вжиті для усунення зазначених у анкетах недоліків. Організувати заходи з підвищення кваліфікації для НПП у царині академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи є прозорими, наявні чітка процедура їх проведення, у силабусах надано вичерпну інформацію щодо оцінювання дисципліни. У різних документах ЗВО висвітлені всі можливі ситуації, стосовні до цього питання, та наведено опис шляхів розв'язання конфліктних ситуацій, що можуть виникнути у цій царині. Академічна доброчесність є нормою реалізації освітньо-наукового процесу у Києво-Могилянській академії, що виражається в усіх формах діяльності. Водночас, недостатня прозорість процедури врахування думки здобувачів не дозволяє вважати реалізацію діяльності за ОП в рамках критерія 5 оптимальною.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз відповідності НПП обов'язковим ОК в першу чергу здійснювали відповідно рекомендацій п. 37 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365)), а також з урахуванням необхідності наявності щонайменше 4 підпунктів з п. 38 цього ж документу. Так, при аналізі форми самооцінювання (табл. 2) ЕГ відмітила, що в обґрунтуванні відповідності ОК у абсолютній більшості викладачів наявні виключно публікації (що в принципі відповідає п. 37), але у частині НПП їх тематика загалом не стосується ОК. Жодних інших елементів (наприклад, підручників, навчальних посібників тощо) у більшості НПП також немає. ЕГ було надано запит щодо надання інформації про виконання НПП ліцензійних вимог а п. 38. У відповідь було отримано файл, який не містить запитаних даних, але за результатами аналізу вмісту якого зроблені наступні висновки: - відповідність НПП обов'язковим ОК за ОП – 16 (55%); - невідповідність НПП обов'язковим ОК за ОП – 13 (45%). Детальний розгляд відповідності ОК за п. 37 див додаток 2 до звіту.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Вибір викладачів на освітні компоненти у ЗВО здійснюється за допомогою операційної системи «Оптіма», яка розраховує навантаження. Всі НПП проходять через конкурс, який включає розгляд кандидатур на засіданнях кафедри та факультету. З Положенням «Про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників НаУКМА» можна ознайомитись у розділі нормативні документи НаУКМА та доступ до публічної інформації за посиланням: https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/24-kadrove-zabezpechennia-ta-pidvyshchenniakvalifikatsii-i-vakansii. Базові вимоги розміщені на веб-сторінці ЗВО: <https://www.ukma.edu.ua/index.php/news/4732-naukma-oholoshuie-konkurs-na-vakantni-posady>. Під час інтерв'ювання відмічено, що конкурс реалізується шляхом обговорення кандидатури НПП на засіданні кафедри. Рейтинг викладача не враховується при визначенні частини ставки, враховується досвід роботи та рівень підготовки. Згадки про аналіз відповідності ліцензійним вимогам для принципового допущення до конкурсу не було.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

До навчального процесу у прямий спосіб (працевлаштування за сумісництвом на викладацькі посади) залучено 2 особи – Міхеєв О. та Маньковська О., які є працівниками НДІ, підпорядкованих НАНУ. Також в рамках підготовки за ОП «Біологія та біотехнології» значна частина кредитів приділяється підготовці кваліфікаційної роботи (15 кредитів ЕКТС в рамках процедури атестації, що не є коректним), які реалізуються у співпраці з науковцями галузевих інститутів. Студенти виконують дослідження на базі лабораторій НДІ під керівництвом та при сприянні наукових співробітників. Водночас, слід відмітити, що даний підхід є обмеженим, бо враховує виключно наукові організації без залучення роботодавців з виробничого сектора. Тобто має місце дискримінація галузі. З інтерв'ювання різних фокусних груп відмічено, що абсолютна більшість випускників врешті йде «у бізнес», а не у «науку», тому підхід у підготовці, орієнтований виключно на науки, є досить обмеженим. Задіяння роботодавців в розробці ОП та її обговоренні, на жаль, не мало місця.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У різні періоди впродовж 2017-2022 рр. до реалізації ОП залучалися професіонали-практики, що представляють систему НАН України, зокрема, це: Шиліна Ю. (2018-2021 рр.), Костерін С. (2018-2020 рр.), Шарاپова Б. (2018-2019 рр.), Лазаренко Ю. (2019 р.), Нестеренко Ю. (2019-2021 рр.), Маньковська О. (2018-2022 рр.), Листван К. (2019-2022 рр.), Міхеєв О. (2018-2022 рр.). Але, як відмічалось у попередньому пункті, головною проблемою залучення роботодавців є жорсткий орієнтир ОП на підготовку майбутніх наукових кадрів. У той же час постає проблема, що реально в науку випускники цієї ОП практично не йдуть. Роботодавці, що представляли на зустрічі з ЕГ переважно бази практик, вказують, що теоретична підготовка здобувачів має дуже високу якість, а певні навички роботи у лабораторіях вони вивчають на їх базі. Відмічається цілеспрямованість, обізнаність та самостійність здобувачів, їх здатність до критичного мислення та вміння шукати відповіді. Але з цього ж інтерв'ювання зрозуміло, що працевлаштування у науковому секторі практично відсутнє, тож є потреба у взаємодії з виробництвом. На пропозицію ЕГ щодо цього було отримано відповідь від гаранта, що це така траєкторія і змінювати її не будуть, тобто система здійснює протидію.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У НаУКМА є власна система підвищення кваліфікації, діяльність якої регламентується Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників (наказ N 532 від 30.12.2020 р., https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/24-kadrove-zabezpechennia-ta-pidvyshchenniakvalifikatsii-i-vakansii), але її дієвість під питанням. При інтерв'юванні НПП відмічено, що вони цілком задоволені пропонуваним їм підвищенням кваліфікації, яке провадиться в академії, але аналіз програми цього заходу дозволив встановити, що це підняття рівня педагогічної майстерності. Програма є варіативною і в деяких випадках додатково включала також питання академічної доброчесності та технології дистанційної освіти, але там відсутня фахова (професійна компонента). На запит ЕГ надано ряд документів про участь НПП у стажуваннях/підвищенні кваліфікації за спеціальністю, але це одиничні випадки. Для деяких НПП в якості підвищення кваліфікації наводиться захист дисертаційної роботи, що є правомірним і також може бути враховано. Але в деяких випадках як підвищення кваліфікації подають участь у роботі спеціалізованих вчених рад, разові опонування тощо. Моніторинг професіоналізму здійснюється під час конкурсів, які за свідченням НПП є прозорими, але неврахування рейтингу НПП, відсутність стажувань/підвищення кваліфікації альтернативних пропонуваним закладом вказує на певну невідповідність системи сучасним вимогам.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО у повній мірі стимулює розвиток викладацької майстерності. На запит ЕГ бухгалтерією надано довідку щодо виплат, здійснюваних НПП. Зокрема, вказується виплата: надбавок за високі досягнення у праці, за виконання особливо важливої роботи, за складність, напруженість у роботі, за почесні звання, знання та використання іноземної мови тощо; доплат за вчене звання, науковий ступінь; матеріальна допомога на оздоровлення; преміювання відповідно особистого внеску в загальні результати роботи, до свят тощо. За даними бухгалтерії надбавки та премії лише впродовж останнього навчального року виплачувалися наступним НПП, задіяним в реалізації ОП: Терновська Т., Антонюк М., Мартиненко В., Пасічник Т., Фуртат І, Шпильчин В. та ряду інших НПП. Також має місце внутрішня (конкурсна) система грантів як елемент фінансування наукових досліджень, якої на поточний момент скористалися здобувачі ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Ефективне залучення потужностей лабораторій провідних НДІ НАН України для підготовки кваліфікаційних робіт здобувачів. Наявність внутрішньої системи підвищення кваліфікації в рамках педагогічної майстерності. Залучення професіоналів-практиків до навчального процесу. Стимуляція та підтримка педагогічної майстерності з боку ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Наведена фрагментарна інформація щодо фахової відповідності НПП. Недостатнє обґрунтування відповідності дисциплінам та невідповідність ОК багатьох НПП. Доцільно здійснювати моніторинг інформації у відомостях про самооцінювання для максимально повного висвітлення відповідності НПП освітнім компонентам, які вони викладають на даній ОП. Відсутні стажування/підвищення кваліфікації за фахом у більшості викладачів. Здійснювати контроль своєчасності проходження підвищення кваліфікації та охоплення цією процедурою не лише з педагогічних, але й з наукових (фахових) питань. Налаштувати та контролювати всебічність системи підвищення кваліфікації НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Визначено критерій відповідності Е, оскільки наявна невідповідність низки НПП обов'язковим ОК, які вони викладають на ОП «Біологія та біотехнологія». У таблиці 2 відомостей про самооцінювання дані по НПП інших факультетів надані практично повністю, що свідчить про те, що в НаУКМА знають про порядок подання відомостей у дану форму. Ненадання даних по НПП, що здійснюють викладання фахових дисциплін на ОП «Біологія та

біотехнологія» може свідчити як про «неповноту» подання інформації (хоча ЕГ давала запит на розширену версію інформації за п. 38), так і про відсутність відповідності таким. Наданий ЕГ файл скоріше свідчить про реальну невідповідність деяких НПП вимогам до викладачів ЗВО (див. додаток 1 до звіту).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

1. Аудиторний фонд, бібліотечні фонди, гуртожитки, забезпечують досягнення цілей та програмних результатів ОП. Навчальні корпуси обладнані усім необхідним, наявні комфортні умови для навчання. Викладання ведеться з використанням комп'ютерних технологій та відповідного обладнання: у аудиторії, за необхідністю, надається комп'ютер та мультимедійні дошки. У гуртожитку створені задовільні умови для студентів. Матеріально-технічна база освітньо-наукового спрямування на факультеті забезпечує отримання базових цілей та результатів за програмою. Крім цього наявні сучасні лабораторні прилади та устрої, що забезпечують здобуття сучасних практичних навичок та умінь, здебільшого спрямованих на опанування біотехнологічних та молекулярно-біологічних методів роботи. Серед такого обладнання в першу чергу прилади лабораторії генетики та клітинної біології: ламінарні бокси, мікроскопи для різних типів мікроскопії (світловий, флуорисцентний, поляризаційний, фазово-контрастний мікроскопи), приладдя для горизонтального та вертикального електрофорезу, центрифуги, мікротом, три ампліфікатора, спектрофотометри. Наявні також лабораторії мікробіологічного, зоологічного та ботанічного профілів. Лабораторії за даними напрямками обладнані лише базовим приладдям: світловими мікроскопами, 2 анатомічними макетами, обмеженою кількістю фіксованих препаратів та гербарних зразків. Недоліком матеріально-технічної бази є недостатність наглядного матеріалу для забезпечення досягнення фахових компетентностей та програмних результатів навчання з базових біологічних дисциплін, таких як ботаніка, зоологія, анатомія та фізіологія людини. Обладнання та витратні матеріали оновлюються, за 2021 рік здебільшого були закупівлі витратних матеріалів та посуду (див. відповідь на запит 19). Завдяки наявності низки укладених договорів з академічними установами Києва (див. відповідь на запит 7) та співпраці з роботодавцями, як було показано під час співбесіди, здобувачі можуть використовувати сучасне наукове обладнання комунальних установ для проходження практик та підготовки кваліфікаційних робіт.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

2. Викладачі та здобувачі освіти мають безоплатний доступ до необхідних джерел інформації. Члени освітнього процесу мають необмежений доступ до бібліотечного фонду, навчальної, наукової та спортивної бази університету. Бібліотека Університету (<https://library.ukma.edu.ua/>) укомплектована близько 870 тис. примірників. Є електронний каталог (<http://aleph.ukma.kiev.ua/F>) та репозитарій НаУКМА (<http://ekmair.ukma.edu.ua/>). Згідно зі словами учасників навчального процесу, в університеті робиться акцент на впровадження електронних джерел інформації, уся необхідна інформація за дисципліною (підручники, методичні рекомендації та інше) додатково завантажується на платформу дистанційного навчання DistEdu (<https://distedu.ukma.edu.ua/>), до якої надається персоналізований доступ. Обладнані комп'ютерні класи (3 класи на факультеті природничих наук) та безкоштовний доступ до мережі Інтернет на всій території НаУКМА. Для здобувачів освіти та науково-педагогічного персоналу наданий доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science та інших.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

3. Освітнє середовище є безпечним для здоров'я та життя усіх учасників навчального процесу. Лабораторні та навчальні приміщення обладнані необхідним для безпеки життєдіяльності обладнанням – вентиляційними шахтами та витяжними шафами, вогнегасниками, засобами першої домедичної допомоги, боксовими приміщеннями. Спеціалізоване обладнання, що потребує перевірки та калібрування, регулярно контролюється, здобувачі освіти не допускаються до обладнання з обмеженим доступом (автоклав). Коридорні приміщення містять засоби протипожежної безпеки, що знаходяться у місцях високої доступності, а також евакуаційні плани. Студенти проінформовані щодо правил техніки безпеки, правила знаходяться в кожній аудиторії у вільному доступі, студенти регулярно проходять інструктажі на початку навчального курсу. В НаУКМА наявна медична частина з медичним персоналом, а також Центр соціально-психологічної адаптації (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/spilnoti/students-life/physy-help>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

4. Студенти університету отримують підтримку як під час навчання, так і у вільний час. Комунікація в період дистанційного шляху є повноцінною та відбувається за допомогою системи DistEdu, корпоративної електронної пошти та соціальних мереж. Інформація оновлюється на головній веб-сторінці НаУКМА, інформаційні бюлетені розсилаються на корпоративні пошти та розміщується на платформі DistEdu. Організаційна та освітня підтримка відбуваються, більшою мірою, за рахунок особистих комунікацій між НПП та здобувачами. Побажання, нарікання та інформація щодо конфліктів від студентів надходить особисто гаранту у неформалізованій формі, далі гарант за необхідністю контактує з іншими методичними відділами деканату та університету загалом. Існує деканат по роботі зі студентами (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/spilnoti/students-life>), що опікується питаннями підтримки студентів, однак, під час співбесід зі здобувачами освіти, доказів постійного залучення та підтримки з боку відділу не було отримано. Існує також відділ міжнародного співробітництва (<https://dfc.ukma.edu.ua/>) та інші відділи по роботі з міжнародними напрямками. Як зазначено студентами, інформаційна підтримка від цих органів є достатньою, але є недостатньою організаційна та консультативна підтримка. Кафедра та факультет також не надають належної організаційної та консультативної підтримки студентам по питанням міжнародної мобільності (складання індивідуальних графіків, перезарахування дисциплін). Інтереси та потреби здобувачів представляє студентське самоврядування у вигляді Студентської колегії та Конференції студентів НаУКМА (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/spilnoti/students-life/studentske-samovriaduvannia>), які представлено у комісіях з призначенні стипендій, комісіях розгляду конфліктних ситуацій тощо і сприяє вирішенню проблем здобувачів. Студентське самоврядування на належному рівні підтримується організаційно та фінансово з боку адміністрації ЗВО у цілому (http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8536/NPA_StudSamovr_25_Jan_16.pdf?sequence=1&isAllowed=y).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

5. У НаУКМА створено умови для перебування і навчання осіб з особливими освітніми потребами – в деяких корпусах облаштовані пандуси, спеціалізовані ліфти та санвузли із достатнім вільним простором. На даній ОП здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами не навчаються, всього в університеті три особи з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

6. Прикладів конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією на ОП не було (за підтвердженням різних сторін навчального процесу). Загалом в університеті є положення щодо конфліктних ситуацій різного характеру – Положення про політику протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_view/2498-polozhennia-pro-polityku-protydii-dyskryminatsii-seksualnym-domahanniam-bulinhu-v-naukma). В університеті також існує постійний Комітет протидії дискримінації і сексуальним домаганням в НаУКМА (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/spilnoti/studentlife/4213-komitet-iz-poperedzhennia-i-borotby-izseksualnym-domahanniam>), що спрямований на регуляцію та контроль за дотриманням вищенаведеного положення. Положення регламентує засоби попередження та протидії конфліктним ситуаціям, а також процедурне вирішення конфліктів із формуванням спеціальних тимчасових комісій. Крім цього в НаУКМА існує положення щодо порушень академічної доброчесності, до яких входять і корупційні порушення (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_view/577-polozhennia-pro-akademichnu-dobrochnost-zdobuvachiv-osvity-u-naukma). Варто відмітити, що Положення про академічну доброчесність стосується лише здобувачів освіти, науково-педагогічні працівники, як члени навчального процесу, що можуть порушувати норми академічної доброчесності, в тому числі хабарництво, в ньому не згадуються. Усі конфліктні ситуації вирішуються із залученням студентського самоврядування, як медіатора співпраці між студентами та педагогічним персоналом. За підтвердженням членів студентського самоврядування, здебільшого конфлікти, що виникали в університеті між здобувачами та НПП вирішувались локально.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Профільна навчально-технічна база, яка задіяна до реалізації ОП, забезпечує формування спеціалізованих (молекулярно-біологічних) навичок лабораторної роботи в здобувачів освіти на високому рівні. В ЗВО надається доступ до інформаційних джерел усім членам освітнього процесу використовуючи як фізичні джерела (бібліотечні

фонди), так і електронні – електронний каталог, електронний репозитарій та наявний безкоштовний доступ до широкого кола міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science та інші). Існування постійного органу контролю над виникненням конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією – Комітету протидії дискримінації і сексуальним домаганням в НаУКМА, дозволяє вчасно реагувати на такі ситуації та постійно здійснювати політику протидії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Освітня, консультативна та організаційна підтримка студентів, як основа правильної та результативної роботи здобувачів освіти є недосконалою. Було виявлено відсутність підтримки за питаннями організації міжнародного співробітництва а мобільності студентів. Рекомендуємо проводити співбесіди, зібрання зі студентами, які зацікавлені в даних питаннях, забезпечити сприяння організації індивідуальних планів та процесів перезарахування кредитів ЄКТС. Звертаємо увагу, що взаємодія здобувачів освіти з НПП має більшою мірою неформальний характер, відсутнє підтвердження наявності регулярних опитувань щодо задоволеності студентів освітнім процесом та підтримкою з боку адміністрації. Рекомендуємо регулярно проводити такі опитування та регулярно розглядати пропозиції і відгуки студентів. Матеріально-технічне забезпечення для набуття базових біологічних навичок з таких дисциплін як зоологія, ботаніка, анатомія та фізіологія людини є обмеженим. Пропонуємо звернути увагу на розвиток власної бази для навчання за даними дисциплінами, як-то збільшити перелік наявного наглядного матеріалу, ввести в навчання інтерактивні та мультимедійні засоби, що можуть замінити фізичні макети та препарати. Крім вищезгаданого, умови для осіб з особливими потребами в НаУКМА обмежуються лише наявними пандусами, санвузлами та ліфтами в деяких корпусах університету. Не дивлячись на невелику кількість здобувачів з особливими освітніми потребами, рекомендуємо продовжувати розбудову корпусів за даним напрямком, створювати пандуси, проводити заняття на першому поверсі, якщо нема можливості будувати ліфти, використовувати широкі приміщення та інше. Крім того, пропонуємо не зупинятись на створенні умов для осіб з вадами опорно-рухової системи, впроваджувати систему супроводу, тьюторів, сурдоперекладачів для осіб з іншими формами вад. Звертаємо увагу, що Положення про академічну доброчесність стосується лише здобувачів освіти. Рекомендуємо розробити положення щодо конфліктних ситуацій подібного характеру, яке буде враховувати обидві сторони, що можуть бути залучені до конфлікту (як НПП, так і здобувачі).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП на достатньому рівні забезпечена освітнім середовищем та матеріально – технічною базою. В аудиторіях та навчальних будівлях облаштовані робочі місця, що забезпечують досягнення необхідних цілей та результатів навчання. У здобувачів та НПП є вільний доступ до бібліотечних фондів, репозитарію, створюється основа для зростання якості освітнього процесу та наукової роботи викладачів та студентів. Активно працюють студентські угруповання такі як студентська рада та профспілка. Загалом, простежується відповідність, щодо критерію сім із зауваженнями, що стосуються вдосконалення вже існуючих практик, які спрямовані на вдосконалення освітнього процесу за даною ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

1. Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду освітніх програм регламентуються відповідними положеннями (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu) - Положення про організацію освітнього процесу в НаУКМА, Методичні рекомендації з розроблення освітніх/освітньо-наукових програм I-III рівнів вищої освіти, Концепція внутрішнього забезпечення якості навчання і викладання, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА та інші. Дані положення регламентують перегляд освітніх програм та систему внутрішнього забезпечення якості освіти за участі Центру забезпечення якості освіти. Процеси перегляду та моніторингу базуються на відповідності Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія та з врахуванням рекомендацій робочої групи даної ОП, активного залучення інших груп стейкхолдерів не відбувається. Останній перегляд ОП відбувся в грудні 2021 року.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

2. Єдиною формою формальної взаємодії між адміністрацією ЗВО та здобувачами освіти щодо процесу перегляду ОП є опитування Центра забезпечення якості освіти, які проводяться кожен семестр. Результати даних опитувань не знаходяться у вільному доступі та не були надані для ознайомлення, лише дані, щодо кількісних характеристик участі студентів в даних опитуваннях (див. відповідь на запит 2-3). Відсутність прозорого аналізу результатів опитування ставить під сумнів те, що результати опитувань враховуються при моніторингу ОП. Крім того, під час засідань кафедри такі результати також не розглядаються (див. відповідь на запит 4). Студенти не обізнані про можливість їх безпосередньої участі в засіданнях Вченої ради факультету згідно з Положенням про вчену раду факультету (<https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/vchena-rada>), серед членів-учасників засідань кафедри здобувачів освіти також немає (див. відповідь на запит 4), до робочої групи даної ОП здобувачі освіти не залучені. Взаємодія між адміністрацією та здобувачами освіти є стохастичною та має неформальний характер – студенти звертаються до гаранта або інших членів робочої групи при наявності побажань або пропозицій. Представники спільноти студентів залучені до засідань Вченої ради університету лише одним представником від студентського самоврядування.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

3. Факультет природничих наук має тісний зв'язок з роботодавцями в сфері академічної науки Києва. Науково-дослідні лабораторії роботодавців є базами для проходження практик студентами та виконання кваліфікаційних робіт (див. відповідь на запит 7). Взаємодія між адміністрацією та роботодавцями є стохастичною та має неформальний характер – роботодавці епізодично звертаються до гаранта або інших членів робочої групи при наявності побажань або пропозицій. Так, наприклад, Сергеева Тетяна Анатоліївна пропонувала гаранту ввести дисципліни біотехнологічного профілю до даної ОП. Формальних та регулярних опитувань роботодавців не проводиться. Роботодавці особисто не залучені до проведення Вчених рад, засідань кафедри та до робочої групи даної ОП. Роботодавці мали змогу висловлювати свої побажання при проведенні громадського обговорення проєкту ОП (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_view/2573-zvedena-tablytsia-propozytii-ta-zauvazhen-otrymanykh-vid-steikholderiv-pid-chas-hromadskoho-obhovorennia), які було враховано при перегляді ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

4. Інтерв'ювання випускників та викладачів кафедри показали, що адміністрація Факультету природничих наук підтримує зв'язок з випускниками та враховує їх кар'єрний шлях для моніторингу випускової освітньої програми. Існує відділ по роботі з випускниками НаУКМА (див. відповідь на запит 1), випускники університету беруть участь в загальноуніверситетських заходах. Підтримання зв'язку з випускниками ОП більшою мірою відбувається завдяки особистому спілкуванню випускників з гарантом освітньої програми, педагогічним складом. Проведення регулярних та формальних опитувань не було підтверджено під час співбесід з випускниками ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

5. Функціонування системи забезпечення якості освіти нормовано в університеті Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_view/750-polozhennia-pro-vnutrishnie-zabezpechennia-iakosti-osvity-naukma), а також допоміжними документами про освітні програми, про групи забезпечення, про гарантів освітніх програм. Додержання встановленої системи моніторингу освітніх програм відбувається належним чином декількома структурними підрозділами університету, де одними з центральних є Центр забезпечення якості, гарант та робоча група ОП. Функціонування та співпраця цих підрозділів має результатом виявлення наступних недоліків: відсутність оприлюднення результатів опитування здобувачів освіти, відсутність визначених принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти. Наразі, під час акредитаційних зустрічей, не було отримано достатньо підтверджень того, що ці недоліки виправлені. Ведеться робота над розробкою та впровадженням положення про опитування здобувачів освіти та нової системи опитування.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація цієї освітньої програми є первинною.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

7. У закладі відбувається розбудова та становлення культури якості вищої освіти. НаУКМА на нормативному рівні є готовою до постійного розвитку систем забезпечення якості освіти, освітньої програми та навчального процесу за нею. Вдосконалення потребує налагодження формалізованої системи взаємодій між усіма стейкхолдерами, зацікавленими в даній освітній програмі, та відділами університету. Популяризується академічна доброчесність серед усіх ланок освітнього процесу, дотримання регулюється відповідним положенням (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_view/577-polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-zdobuvachiv-osvity-u-naukma). Заходи, що спрямовані на розвиток освітньої програми сприймаються належним чином членами академічної спільноти університету. Розбудова освітньої програми є метою та їх спільною відповідальністю.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО розроблені та затверджені основні нормативні документи, які визначають систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Усі підрозділи та інституції університету забезпечують дотримання встановлених процедур. Університет розвиває та пропагує культуру якості вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Відсутність системи активного залучення стейкхолдерів до процесів перегляду та моніторингу освітніх програм. Пропозиції надаються особисто гаранту чи членам робочої групи. Рекомендуємо залучати різні групи стейкхолдерів до формальних процедур перегляду та моніторингу освітньої програми, впроваджувати регулярні та формальні опитування різних груп зацікавлених сторін. Відсутність прозорого аналізу регулярних опитувань здобувачів освіти ставить під сумнів їх наявність та\або врахування при перегляді ОП. Рекомендуємо впроваджувати у загальний доступ результати опитувань студентів, розглядати їх під час перегляду ОП на засіданнях в НаУКМА.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В університеті регламентована робота системи забезпечення якості освітнього процесу, наявні усі необхідні нормативні документи та розроблені алгоритми процедур. Але в той же час перегляд та моніторинг освітньої програми відбувається без системного, регулярного та формалізованого залучення різних груп стейкхолдерів – здобувачів освіти, роботодавців, випускників та академічної спільноти. Впровадження регулярної взаємодії зі стейкхолдерами на основі опитувань та участі їх у формальних зустрічах.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

1. Основні положення про протікання навчального процесу, права та обов'язки усіх членів освітнього середовища висвітлені в Статуті НаУКМА (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_download/1-statut-naukma), Положенні про організацію освітнього процесу в НаУКМА, Положенні про дистанційне навчання та у низці інших основних нормативних документів. Усі вони є доступними та розміщені на веб-сторінці університету (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/63-dokumenty-iz-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu). Документи є

основою функціонування усіх органів адміністративного розпорядку університету. Як викладачі, так і студенти послідовно дотримуються їх.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

2. На веб-сторінці Університету наявний окремий підрозділ для громадського обговорення проектів освітніх програм (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/30-gizne/32-oholoshennia/229-hromadske-obhovorennia-proiektiv-osvitnikh-program?start=10). На даній веб-сторінці за місяць до затвердження освітньої програми розміщується її проект, посилання на форму для внесення побажань та електронна адреса гаранта ОП. ОП спеціальності 091 Біологія «Біологія та біотехнологія» рівня Бакалавр, що акредитується, представлена лише у вигляді зведеної таблиці – результатів громадського обговорення (https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/doc_view/2573-zvedena-tablytsia-propozytii-ta-zauvazhen-otrymanykh-vid-steikholderiv-pid-chas-hromadskoho-obhovorennia). Проект даної програми та дати громадського обговорення, що відбулося, не висвітлений на веб-сторінці у зв'язку з його затвердженням.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

3. Діюча освітня програма розміщена на веб-сторінці Університету у розділі Факультету природничих наук (<https://www.ukma.edu.ua/ects/index.php/2011-11-13-16-43-44/151-2018-06-13-06-44-45/bpbiologiya>). На сторінці наявний стислий зміст та умови навчання за даною ОП: умови зарахування, вимоги до кваліфікації, результати програми та навчання, структура курсу в кредитах ЕКСТ, можливості подальшого навчання та інше. Усі охочі можуть ознайомитись з цією інформацією. У вільному та безперешкодному доступі на веб-сторінці факультету відсутні навчальний план за даною ОП та силабуси (або робочі програми) дисциплін, що на ній викладаються. Отже, можна сказати, що повне та всебічне інформування зацікавлених стейкхолдерів відбувається не в повній мірі.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Усі нормативно-правові документи знаходяться у відкритому доступі на сайті ЗВО, сформовані в окремий підрозділ. Освітня програма висвітлена у підрозділі факультету. У розділі Громадське обговорення наявна зведена таблиця-аналіз результатів громадського обговорення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Проект освітньої програми не висвітлений на сторінці Університету, у зв'язку з завершенням періоду його обговорення. Рекомендуємо залишати проект на веб-сторінці ЗВО із зазначенням дати початку та/або датою завершення громадського обговорення, що надасть змогу коректно оцінити роботу над проектом ОП із залученням груп стейкхолдерів. Навчальний план та силабуси (або робочі програми) дисциплін за даною ОП не висвітлюються у вільному доступі на веб-сторінці НаУКМА. Обсяг інформації у вільному доступі є недостатнім для повного розуміння навчального процесу на даній ОП для таких груп стейкхолдерів як потенційні вступники та роботодавці. Рекомендуємо додати до обсягу інформації про ОП у вільний доступ навчальний план, робочі програми або силабуси дисциплін, що дозволить всім зацікавленим особам ознайомитись з ОП та окремими навчальними дисциплінами, що входять до її складу, у повному обсязі.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП відповідає критерію 9 з недоліками, що не є критичними та можуть бути виправленими у найближчий час. Усі необхідні положення розміщені на веб-сторінці університету, є зрозумілими та доступними. Недоліком є відсутність проекту ОП; відсутність у вільному доступі додаткових документів щодо навчання за даною ОП – навчальних планів та силябусів.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	E
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Додаток до звіту_2_Відповідність НПП.pdf	zfVAr6ZQeQotdj9+xsAygxPr6KdwnvXO6+yMzasaBh o=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Гончаренко Віталій Іванович

Члени експертної групи

Воронкова Ольга Сергіївна

Кулакова Карина Георгіївна